

культура – це спосіб ментальної окупації українців; сьогоднішній школяр – людина, яка так чи інакше відчула цю війну на собі, це почасти травмована війною особистість.

Відповідно, зважаючи на один із головних принципів навчання «НЕ НАШКОДЬ!» додатково травмувати зараз учнів ще й цієї темою, коли для багатьох навіть на фізичному рівні відбувається відторгнення від усього російського з певних причин, ми не можемо.

Виходячи із умов, у яких сьогодні знаходиться Україна, україноцентричний підхід до вивчення літератури у школі має стати пріоритетним. Ефективність такого підходу полягає через реалізацію низки завдань: розширення обріїв володіння рідною українською мовою, оскільки курс викладається українською мовою, учням пропонуються україномовні переклади творів зарубіжної літератури; увиразнення українського контексту творів зарубіжної літератури; збагачення знань учнів про історію України, її справжніх героїв, боротьбу за її незалежність; розширення знань про українську майстерню художнього перекладу, долі його представників.

Комплексне вирішення поставлених завдань сприятиме формуванню національної та громадянської ідентичності учнів, їхніх патріотичних почуттів, любові та шани до своєї країни.

УДК 330.526.39:533.01

Тетяна ГОЛУБЕНКО
(м. Київ)

Особливості організації патронажної роботи в умовах воєнного стану: реалії та перспективи

Активна фаза російсько-української війни, що розпочалась 24 лютого 2022 р., вимушене переміщення, внутрішні навантаження, які часто перевищують людські можливості, складності інтеграції в нових громадах, соціально-економічні чинники, які позначаються на житті мешканців прифронтових міст, ВПО, можна цілком вважати екстремальною ситуацією. Тобто такою, що виходить за межі звичайного людського досвіду і яку людина переживає роками. Це не лише впливає або навіть повністю змінює звичну поведінку і дії людини, її ставлення до суспільства й держави в цілому, а й може спричинити негативні наслідки для здоров'я.

Всесвітня організація здоров'я зазначає, що «здоров'я – це стан повного фізичного, психічного і соціального благополуччя, а не тільки відсутність хвороб і фізичних вад». Таку ж позицію займає й українська держава, наголошуючи в Законі «Основи законодавства України про охорону здоров'я» на тому, що «кожна людина має природне невід'ємне і непорушне право на охорону здоров'я. Суспільство і держава відповідальні перед сучасним і майбутніми поколіннями за рівень здоров'я і збереження генофонду народу

України, забезпечують пріоритетність охорони здоров'я в діяльності держави, поліпшення умов праці, навчання, побуту і відпочинку населення, розв'язання екологічних проблем, вдосконалення медичної допомоги і запровадження здорового способу життя».

Соціальна робота сьогодні є одним із діючих інструментів реалізації соціальної політики держави, забезпечення суспільної стабілізації та безпеки. Її значення не обмежується кризовими явищами або іншими тимчасовими причинами, а має закономірний, стійкий характер. Активна модернізація суспільства, яка продовжується у світі, супроводжується прискоренням соціокультурного розвитку, ускладненням життєвого середовища людей, характеризується політичним динамізмом, зміною людських цінностей. Враховуючи вищезазначене, сьогодні проблема організації патронажної роботи актуалізується на всіх рівнях людського буття.

Патронаж по своїй суті є довготривалим спостереженням за соціальними умовами життя людини, яка перебуває у складних життєвих ситуаціях. Водночас зміст патронажу передбачає: по-перше, що це один із видів соціального обслуговування; по-друге – це надання соціальних послуг; по-третє, здійснення соціального нагляду (протягом певного часу); по-четверте, надання соціальної допомоги відповідно до потреб людини.

Метою патронажу є створення умов для подолання кризової ситуації, у якій опинилася людина. Тому патронаж повинен бути орієнтований не на пасивне використання наданих послуг, а на активне засвоєння та запровадження знань і навичок, отриманих в процесі патронажної роботи, і які цілеспрямовано формуються. Інтенсивність патронажної роботи визначається ступенем соціальної запущеності та некомпетентності клієнта.

Патронажна робота, враховуючи її види, включає організацію та координацію багатoproфільної діяльності разом з іншими фахівцями (психологами, педагогами, юристами) для вирішення проблем, пов'язаних з наслідками війни.

Майбутній соціальний працівник повинен не просто впливати на людину специфічними засобами, а і взаємодіяти, співпрацювати з нею та підключати різних фахівців для вирішення складних життєвих ситуацій. Здійснювана взаємодія буде більш різносторонньою і широкою, ніж при нормативній моделі в рамках «проблема – лікування». Адже мета фахівця соціальної роботи полягає не в тому, щоб вказувати, що і як робити, як слід чинити, а для побудови у своїй подальшій роботі суб'єкт-суб'єктних відносин.

Налагоджуючи взаємодію, треба чітко уявляти, які проблеми існують та які шляхи їх вирішення. У системі патронажної роботи важливим є комплексне вирішення проблеми клієнта у взаємодії з різними соціальними інститутами.

Отже, патронажна робота – це напрям реалізації професійної діяльності соціального працівника, який спрямований на соціальне забезпечення людей певним видом послуг та пільг і спирається на законодавчо встановлені державою соціальні гарантії із соціального обслуговування всіх категорій населення.

Таким чином, враховуючи вищезазначене, ми можемо зробити висновок, що для повноцінного й всебічного вирішення проблем людей, які за часи війни опинилися в складних життєвих обставинах, за допомогою патронажу та здійснення патронажної роботи необхідно використати потенціал різних структур: соціальних служб, організацій і установ охорони здоров'я, органів державної влади, недержавних організацій, що визначають міжвідомчий та міждисциплінарний підхід при вирішенні проблем. Процес кардинальних змін, як в політичній, економічній, так і соціальній сферах вимагає створення принципово нової системи соціальної обслуговування та забезпечення впровадження патронажної роботи з людьми похилого віку, а наразі і соціальної адаптації, соціального піклування та допомоги тим, хто її потребує, найбільш уважного підтримання і турботи з боку тих, хто обрав професію соціального працівника.

Література

1. Бриндіков Ю. Л. Аналіз основних проблем у роботі органів та установ соціального спрямування щодо забезпечення послугами учасників бойових дій. Підтримка та реабілітація учасників АТО в Україні: досвід та перспективи : Тези доповідей II Всеукраїнської науково-практичної конференції (Хмельницький, 7 листопада 2017 р.). Хмельницький: Хмельницький інститут соціальних технологій ВНЗ «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»», 2017. С. 19-22.

2. Голубенко Т. О. Research and teaching factors of formation of future specialists of social sphere patronage to work with elderly people. Науково-практичний журнал «Наука і освіта» Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського, № 4, 2017. С. 181-188.

УДК 159.944.4:355.01-021.68

Юлія БАККА
(м. Київ)

Посттравматичний стресовий розлад та його вплив на особистість після війни

Негативним наслідком війни для особистості є вплив на психічне здоров'я. Спостереження за населенням в цілому свідчать про певне зростання захворюваності та поширеності психічних розладів. Чоловіки, жінки, інші вразливі групи – діти, люди похилого віку та інваліди. Більшість випадків пов'язані зі ступенем травми та наявністю фізичної та емоційної підтримки. Сьогодні українського народу в період війни спонукає психологів й волонтерів прибігати до вивчення проблеми ПТСР, психіка людини може витримати багато але все має свою межу.

Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР) – це психічний розлад, який може виникнути у людей, які пережили або стали свідками травматичної події,